

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра політичних наук і права
Центр соціально-політичних досліджень «Politicus»

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА
ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»**

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
з міжнародною участю**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 року

м. Одеса

УДК 321(477)(063)

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10>

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
(протокол від 28 травня 2026 року № 14)*

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Рецензенти:

Кокорев О. В., доктор політичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету Інтелектуальних технологій і зв'язку.

Петінова О. Б., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Музиченко Г. В. – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Каменчук Т. О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Таску-Ставре М. – доктор політичних наук, професор, професор Бухарестського університету (Румунія);

Хевцуріані А. – доктор наук у сфері міжнародних відносин, професор факультету права та міжнародних відносин, Грузинський технічний університет (Грузія).

У збірнику матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» представлено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, молодих науковців та практиків із вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти та наукових установ, об'єднаних прагненням до осмислення актуальних викликів державотворення, суспільного розвитку та післявоєнної відбудови України.

Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних проблем сучасної політичної, правової, економічної та соціогуманітарної науки. У наукових доповідях і дослідженнях висвітлено питання розвитку та модернізації політичних інститутів і процесів сучасної держави, правових та економічних механізмів відбудови України, інформаційної безпеки та протидії гібридним загрозам в умовах глобальних трансформацій. Значну увагу приділено філософським засадам державотворення, соціальним практикам і менеджменту соціокультурного розвитку, а також питанням євроінтеграції, транскордонної співпраці, міжнародних партнерств і регіональних стратегій сталого розвитку в умовах сучасних політичних та соціальних змін.

Збірник відображає високий рівень наукової дискусії та міждисциплінарного підходу до аналізу суспільно-політичних процесів, сприяє розвитку наукової комунікації та міжінституційної співпраці. Матеріали конференції становлять практичний і науковий інтерес для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, представників органів державної влади, місцевого самоврядування та фахівців у сфері політичних, правових, економічних і соціогуманітарних наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

РЕФЛЕКСІЇ

Antonova Toneva Adriana	DEMOCRATIC TRANSFORMATION AND EUROPEAN GOVERNANCE STANDARDS IN CONDITIONS OF CONTEMPORARY SECURITY CHALLENGES	534
Taşcu-Stavre Miroslav	UKRAINIAN–ROMANIAN CROSS-BORDER COOPERATION AS AN INSTRUMENT OF EUROPEAN INTEGRATION	537

СЕКЦІЯ 6. РЕГІОНАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ПОЛІТИЧНИХ І СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН

Бондар Віта	ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ТА ВІДНОВЛЕННЯ: РОЛЬ ГРОМАД У РЕАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ СТРАТЕГІЙ ВІДБУДОВИ	540
Вареник Софія, Тимошенко Наталія	ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ ЯПОНІЇ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ	543
Гавриленко Анна, Гринько Віталій	ІННОВАЦІЙНІ ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В УПРАВЛІННІ ЗАЛІЗНИЧНОЮ ЛОГІСТИКОЮ В УМОВАХ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ	547
Гранін Данііл	ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ: ВІД ТРАДИЦІЙНИХ МЕДІА ДО СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ	548
Гринько Віталій	СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНИХ ПОСЛУГ В ГРОМАДІ В УМОВАХ ПОЛІТИЧНИХ І СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН (РЕГІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ)	551
Козловська Людмила, Чернишов Олександр	РОЛЬ МІГРАНТІВ-БІЖЕНЦІВ ВІД ВІЙНИ В УКРАЇНІ 2022-2026 РР. В ЛОКАЛЬНИХ СТРАТЕГІЯХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЄС	554
Петришина Дар'я, Бурковська Анна	СТРАТЕГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ	558
Попазогло Артур	ПОЛІТИЧНІ РИЗИКИ ТА СТРАТЕГІЇ ЇХ МІНІМІЗАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ: РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІР	561
Постернак Ірина, Постернак Сергій, Постернак Олексій	ЕНЕРГОЕФЕКТИВНА СТРАТЕГІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ОДЕСИ: ДОСЛІДЖЕННЯ ТРАНСФОРМАЦІЙ ТА ВИКЛИКІВ	565
Проноза Інна, Ляшенко Софія	РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ	569
Хлистун Єгор, Бодирєв Дмитро	ПЕРЕДОВІ ПІДХОДИ У ВОГНЕВІЙ ПІДГОТОВЦІ ПРАВООХОРОНЦІВ: ПОТОЧНИЙ СТАН І МАЙБУТНІЙ РОЗВИТОК	575
Shkurov Yevhen	BRANDING IN THE CONTEXT OF FORMING THE CITY'S VALUE PROPOSITION	578

6. Програма DESPRO: підтримка децентралізації в Україні / Швейцарсько-українська програма. URL: <https://despro.org.ua>

Вареник С. С.,
здобувачка вищої освіти
КПІ ім. Ігоря Сікорського
м. Київ, Україна
Тимошенко Н. Ю.,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародної економіки
КПІ ім. Ігоря Сікорського
м. Київ, Україна

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ ЯПОНІЇ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ

Геополітична нестабільність та волатильність енергетичних ринків має суттєвий вплив на архітектуру світової економіки. Зокрема для Японії як однієї з високорозвинених держав, що мають значний ступінь інтеграції у глобальні ланцюги доданої вартості, трансформація торговельної стратегії є ключовим елементом у забезпеченні національної економічної стійкості.

Дослідження динаміки зовнішньої торгівлі (табл. 1) показало перехід від збалансованих до дефіцитних показників, що набуває хронічного характеру у зв'язку зі зростанням вартості імпорту на 10,3 % у 2024 році відносно початку аналізованого періоду (2020 р.) та на 16,9% відносно 2023 року.

Таблиця 1 – Динаміка основних зовнішньоторгівельних показників
протягом 2020-2024 рр.

Показник	2020	2021	2022	2023	2024
Обсяг експорту товарів, млрд. дол	641,00	757,00	746,00	717,00	707,00
Темпи зростання експорту за базисним методом, %	100,0	118,1	116,4	111,9	110,3
Темпи зростання експорту за ланцюговим методом, %	-	118,1	98,5	96,1	98,6
Обсяг імпорту товарів, млрд. дол	635,40	772,28	898,59	751,75	742,67
Темпи зростання імпорту за базисним методом, %	100,0	121,5	141,4	118,3	116,9
Темпи зростання імпорту за ланцюговим методом, %	-	121,5	116,4	83,7	98,8

Сальдо торговельного балансу, млрд дол.	5,60	-15,28	-152,59	-34,75	-35,67
ВВП, млрд дол.	5054,07	5039,15	4262,46	4213,17	4027,60
Експортна квота, %	12,7	15,0	17,5	17,0	17,6
Імпортна квота, %	12,6	15,3	21,1	17,8	18,4
Індекс покриття імпорту експортом	1,009	0,980	0,830	0,954	0,952

Джерело: розроблено автором на основі [5]

На початку аналізованого періоду сальдо торговельного балансу було профіцитним, проте починаючи з наступного періоду (2021 р.) показник набуває від'ємних значень, досягаючи пікового від'ємного значення у 2022 р. (-152,59 млрд дол.), що свідчить про значний розрив між експортом та імпортом з переважанням імпорту (імпорт набув пікового значення у 898,59 млрд дол.). У 2023-2024 рр. від'ємне сальдо стабілізувалося на рівні -35 млрд, що може сигналізувати про вирівнювання обсягів споживання та експортних можливостей. Важливо зазначити, що попри фізичне зменшення експорту, його частка у ВВП зростає з 12,7 % до 17,6 %, що вказує на більші темпи скорочення внутрішнього ринку, порівняно із зовнішніми продажами, що робить економіку країни залежною від валютних надходжень.

Аналізуючи імпорт, потрібно відмітити волатильність показника. У 2022 році спостерігався стрибок на 126,31 млрд дол. (+16,4 %) порівняно з попереднім 2021 р., проте різке зростання змінилося стрімким падінням у 2023 р. (-146,84 млрд дол., -16,3 %). Імпортна квота у 2022 р. (21,1 %) свідчить про період високої залежності від іноземних товарів, проте залежність знизилася до 2024 р. до 18,4 %, проте все ще перевищує обсяги експорту.

Завдяки аналізу індексу покриття імпорту експортом, визначаємо покращення на кінець аналізованого періоду порівняно з 2022 р., проте країна витрачає на імпорт більше, ніж отримує прибутків від продажу товарів власного виробництва, що створює постійний тиск на валютний курс.

Трансформація стратегії Японії базується на двох ключових показниках.

По-перше, країна зберігає технологічне лідерство (рис. 1). Аналізуючи зовнішню структуру зовнішньої торгівлі Японії зазначаємо, що найбільшою статтею експорту є транспортні засоби, частка яких зростає з 19,0 % до 21,4 % протягом аналізованого періоду. Це єдина категорія, яка продемонструвала стійке відносне зростання. Обладнання для промисловості (машини, ядерні реактори та електричне обладнання) разом формують понад третину обсягу експорту (станом на 2024 р.), проте продемонстрували незначне просідання, порівняно з часткою на початок аналізованого періоду.

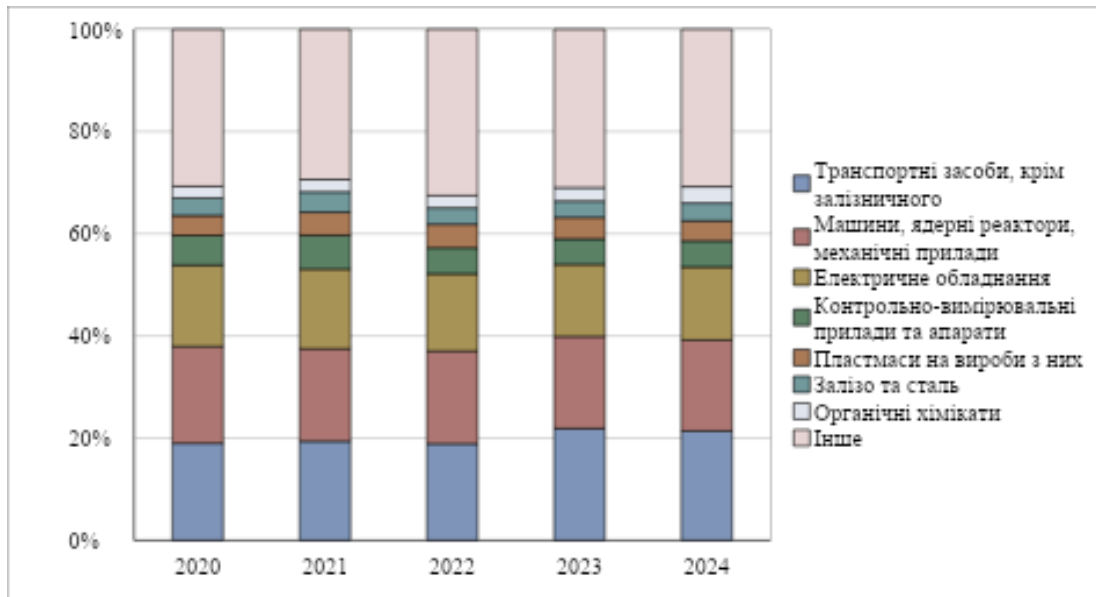

Рисунок 1 – Структура експорту Японії протягом 2020-2024 рр.
 Джерело: розроблено автором на основі [2]

По-друге, здійснюється мінімізація вразливості економіки Японії до критичної залежності від енергоносіїв (рис. 2).

Енергетична залежність країни (категорія «мінеральні палива, олії, воски» залишається найбільшою, витрати на неї зросли до 45 %, ймовірно, через зростання цін на енергоносії у 2022 р., а у 2024 р. стабілізувалися на рівні 37,1 %) є фактором вразливості держави до волатильності на світовому ринку енергоносіїв. Історичний аналіз підтверджує наявність такої залежності: у 1970-х рр. під час форсування цін на нафту з країн Близького Сходу, період тривалого економічного зростання, відомий під назвою японського економічного дива, завершився уповільненням темпів росту економіки [1, с. 10].

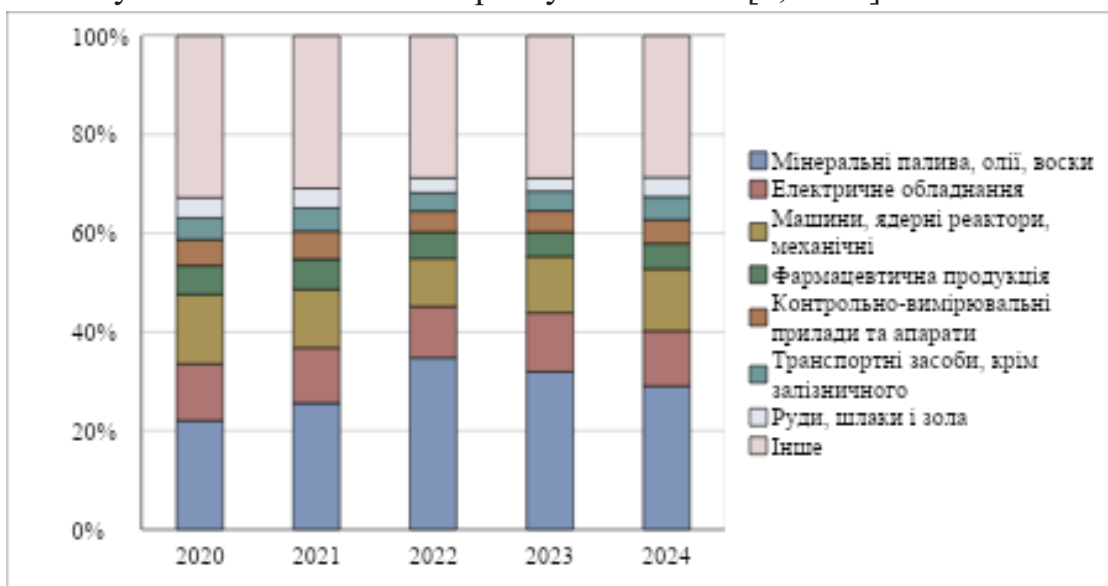

Рисунок 2 – Структура імпорту Японії протягом 2020-2024 рр.

Джерело: розроблено авторами на основі [3]

Важливим елементом стратегії досягнення стійкості є географічна диверсифікація, у межах якої уряд знижує частку Китаю у торгівлі країни.

На початок аналізованого періоду Китай був найбільшим імпортером японських товарів [4], проте до 2024 року його частка суттєво скоротилася й досягла значення 17,6 %. Причиною можуть бути політичні суперечки між країнами та стратегія Японії, яка базується на уникненні економічної залежності від Китаю. Аналіз географічної структури імпорту Японії [4], дозволив визначити, що Китай залишається найбільшим експортером своєї продукції до Японії, проте спостерігається зниження частки країни у структурі зовнішньої торгівлі країни Сонця, що сходить. У 2022 р. його частка знизилася з 25,8 % до 21,0 %. Просідання показника можна пояснити жорсткими політичними обмеженнями під час пандемії Covid-19 2024 р. частка Китаю у структурі японського імпорту відновилася й стабілізувалася на рівні 22,5 %.

Постійними ключовими партнерами Японії також залишаються Тайвань, Південна Корея, В'єтнам та Тайланд, стабільність показників для яких підкреслили регіональний вплив. Також зросла частка Індонезії в японському імпорті з 2,4 % до 3,1 %, що можна пов'язати зі зростанням обсягів закупівлі природних ресурсів, зокрема металів.

Отже, трансформація зовнішньоторговельної стратегії Японії спрямована на перехід від профіциту кількісних показників до якісних показників економічної безпеки. Інструментом стійкості є зміцнення позицій на світовому ринку високих технологій, географічна диверсифікація та адаптація до високих цін на енергоносії.

Література:

1. Нараєвський С. В., Вареник С. С. Перебіг та занепад японського економічного дива як основа сучасного економічного устрою країни. *Ефективна економіка*. 2026. № 1. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.1.99> (дата звернення: 26.04.2026).
2. Japan Exports by Category. Trading Economics. URL: <https://tradingeconomics.com/japan/exports-by-category> (дата звернення: 25.04.2026).
3. Japan Imports by Category. Trading Economics. URL: <https://tradingeconomics.com/japan/imports-by-category> (дата звернення: 25.04.2026).
4. List of importing markets for a product exported by Japan (Product: TOTAL All products). Trade Map : International Trade Centre. URL:

https://www.trademap.org/Product_SelCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c392%7c%7c%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1%7c%7c1 (дата звернення: 25.04.2026).

5. World Development Indicators. DataBank : World Bank Group. URL: <https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators> (дата звернення: 25.04.2026).

Гавриленко А. Ф.,

Здобувач вищої освіти, гр. 102-МКТ-Д24

Український державний університет залізничного транспорту

Науковий керівник: **Гринько В. М.**

викладач каф. ф/в та спорту,

Український державний університет залізничного транспорту

м Харків, Україна

ВПЛИВ ХУДОЖНЬОЇ ГІМНАСТИКИ НА ФІЗИЧНИЙ СТАН СТУДЕНТІВ

Художня гімнастика позитивно впливає на фізичний стан студентів, сприяючи всебічному розвитку їхнього тіла та здоров'я.

Фізична форма та витривалість (регулярні заняття розвивають силу, гнучкість, координацію та витривалість). Вправи з предметами (стрічка, обруч, м'яч) зміцнюють м'язи, особливо корпусу, ніг і рук.

Покращення постави (художня гімнастика сприяє формуванню правильної постави завдяки акценту на розтяжку, баланс і контроль рухів).

Координація та баланс (складні комбінації рухів розвивають точність, ритмічність і здатність зберігати рівновагу, що корисно для загальної моторики).

Серцево-судинна система (інтенсивні тренування покращують роботу серця та легенів, підвищуючи загальну витривалість організму).

Гнучкість і рухливість суглобів (регулярна розтяжка зменшує ризик травм і сприяє розвитку еластичності м'язів і зв'язок).

Психоемоційний стан (заняття сприяють зниженню стресу, підвищенню впевненості в собі та покращенню концентрації, що особливо важливо для студентів під час навчання).

Дисципліна та тайм-менеджмент (тренування вчать студентів організованості, відповідальності та вміння поєднувати спорт із навчанням) [1].

Наукове видання

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Опубліковано в авторській редакції